

משמעותו של חג הסוכות

.1

סוכות	פסח	
<p>(טז) וְחַג הַקִּצִּיר בְּכוּרֵי מַעֲשֵׂיֶיךָ אֲשֶׁר תִּזְרַע בְּשָׂדֶה וְחַג הָאֶסֶף בְּצֵאת הַשָּׁנָה בְּאֶסְפָּךָ אֶת מַעֲשֵׂיֶיךָ מִן הַשָּׂדֶה:</p>	<p>(טו) אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמַר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאֲבִיב כִּי בּוֹ יֵצְאֶת מִמִּצְרָיִם</p>	1. שמות כ"ג
<p>(כב) וְחַג שִׁבְעַת תַּעֲשֶׂה לָּךְ בְּכוּרֵי קִצִּיר חֲטִיִּם וְחַג הָאֶסִּיף תִּקּוּפַת הַשָּׁנָה:</p>	<p>(יח) אֵת חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמַר שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתְךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאֲבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאֲבִיב יֵצְאֶת מִמִּצְרָיִם:</p>	2. שמות ל"ד
<p>(לג) וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (לד) דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה חַג הַסֻּכּוֹת שִׁבְעַת יָמִים לַה': (לה) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: (לו) שִׁבְעַת יָמִים תִּקְרִיבוּ אֵשָׁה לַה' בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָּכֶם וְהִקְרַבְתֶּם אֵשָׁה לַה' עֲצֵרֶת הוּא כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: (לז) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהִקְרִיב אֵשָׁה לַה' עֲלֶה וּמְנוּחָה זָבַח וּנְסֻכִים דָּבַר יוֹם בַּיּוֹם: (לח) מִלֶּבֶד שַׁבָּת ה' וּמִלֶּבֶד מִתְּנוּתֵיכֶם וּמִלֶּבֶד כָּל נְדָרֵיכֶם וּמִלֶּבֶד כָּל נְדָבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַה':</p>	<p>(ד) אֵלֶּה מוֹעֲדֵי ה' מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם בְּמוֹעֲדָם: (ה) בְּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ בֵּין הָעֲרֵבִים פֶּסַח לַה': (ו) וּבְחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה חַג הַמִּצּוֹת לַה' שִׁבְעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ: (ז) בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָּכֶם כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ: (ח) וְהִקְרַבְתֶּם אֵשָׁה לַה' שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ:</p>	3. ויקרא כ"ג
<p>(לט) אַךְ בְּחַמְשָׁה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶסְפְּכֶם אֶת תְּבוּאֹת הָאָרֶץ תַּחֲגוּ אֵת חַג ה' שִׁבְעַת יָמִים בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן שַׁבָּתוֹן וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי שַׁבָּתוֹן: (מ) וּלְקַחְתֶּם לָּכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת וְעֵרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים: (מא) וְחִגַּתֶּם אֹתוֹ חַג לַה' שִׁבְעַת יָמִים בְּשָׁנָה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי תַחֲגוּ אֹתוֹ: (מב) בְּסֻכּוֹת תִּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֲזָרַח בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבוּ בְּסֻכּוֹת: (מג) לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי</p>		

		בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני ה' אלהיכם: (מד) וידבר משה את מעדי ה' אל בני ישראל:
4. במדבר כ"ח-כ"ט	(כ"ח, טז) ובחדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש פסח לה': (יז) ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג שבועת ימים מצות ואכל: (יח) ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבודה לא תעשו: (יט) והקרבתם אשה...	(כ"ט, יב) ובחמשה עשר יום לחדש השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו וחגתם חג לה' שבועת ימים: (יג) והקרבתם...
5. דברים י"ד	(א) שמור את חדש האביב ועשית פסח לה' אלהיך כי בחדש האביב הוציאך ה' אלהיך ממצרים לילה: (ב) וזבחתי פסח לה' אלהיך צאן ובקר במקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם: (ג) לא תאכל עליו חמץ שבועת ימים תאכל עליו מצות לחם עני כי בחפזו יצאת מארץ מצרים למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך:	(יג) חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים באספוד מגרנד ומיקבד: (יד) ושמת בחגך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך: (טו) שבועת ימים תחג לה' אלהיך במקום אשר יבחר ה' כי יברכך ה' אלהיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית אף שמח:

2. דברים פרק ח, ב-יח:

(ב) וזכרת את כל הדרך אשר הוליקך ה' אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתך לנסתך לדעת את אשר בלבבך התשמר מצותו מצותיו אם לא... (יא) השמר לך פן תשכח את ה' אלהיך לבלתי שמר מצותיו ומשפטיו וחקתי אשר אנכי מצוך היום: (יב) פן תאכל ושבועת ובתים טבים תבנה וישבת: (יג) ובקרד וצאנך ירבין וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה: (יד) ורם לבבך ושכחת את ה' אלהיך המוציאך מארץ מצרים מבית עבדים: (טו) המוליקך במדבר הגדל והנורא... (יז) ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה: (יח) וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל למען הקים את בריתו אשר נשבע לאבותיך כיום הזה:

3. נחמיה פרק ח:

(יג) וביום השני נאספו ראשי האבות לכל העם הפנהים והלויים אל עזרא הספר ולהשכיל אל דברי התורה: (יד) וימצאו כתוב בתורה אשר צוה ה' ביד משה אשר ישבו בני ישראל בסכות בחג בחדש השביעי: (טו) ואשר ישמיעו ויעבירו קול בכל עריהם ובירושלם לאמר צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ עבת לעשת סלת כפתוב: (טז) ויצאו העם וביאו ויעשו להם סכות איש על גגו ובחצרותיהם ובחצרות בית האלהים וברחוב שער המים וברחוב שער אפרים: (יז) ויעשו כל הקהל השבים מן השבי סכות וישבו בסכות כי לא עשו מימי ישוע בן נון בן בני ישראל עד היום והוא ותהי שמחה גדולה מאד: (יח) ויקרא בספר תורת האלהים יום ביום מן היום הראשון עד היום האחרון ויעשו חג שבועת ימים וביום השמיני עצרת כמשפט:

4. טור אורח חיים הלכות סוכה סימן תרכה:

ואף על פי שיצאנו ממצרים בחדש ניסן לא צונו לעשות סוכה באותו הזמן לפי שהוא ימות הקיץ ודרך כל אדם לעשות סוכה לצל ולא היתה ניכרת עשייתנו בהם שהם במצות הבורא יתברך ולכן צוה אותנו שנעשה בחדש השביעי שהוא זמן הגשמים ודרך כל אדם לצאת מסוכתו ולישב בביתו ואנחנו יוצאין מן הבית לישוב בסוכה בזה יראה לכל שמצות המלך היא עלינו לעשותה.

5. זכריה פרק יד:

(טז) והיה כל הנוטר מכל הגוים הבאים על ירושלים ועלו מדי שנה בשנה להשתחוות למלך ה' צבאות ולחג את חג הסוכות: (יז) והיה אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ אל ירושלים להשתחוות למלך ה' צבאות ולא עליהם יהיה הגשם:

6. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לז עמוד ב:

משנה. והיכן היו מנענעין? בהודו לה' תחילה וסוף, ובאנא ה' הושיעה נא, דברי בית הלל, ובית שמאי אומרין: אף באנא ה' הצליחה נא. אמר רבי עקיבא: צופה הייתי ברבן גמליאל ורבי יהושע, שכל העם היו מנענעין את לולביהן, והם לא נענעו אלא באנא ה' הושיעה נא.

אמר רבי יוחנן: מוליך ומביא - למי שהארבע רוחות שלו, מעלה ומוריד - למי שהשמים והארץ שלו. במערבא מתנו הכי, אמר רבי חמא בר עוקבא אמר רבי יוסי ברבי חנינא: מוליך ומביא - כדי לעצור רוחות רעות, מעלה ומוריד - כדי לעצור טללים רעים.

7. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נה עמוד ב:

אמר רבי אלעזר: הני שבעים פרים כנגד מי - כנגד שבעים אומות.

8. שמות פרק יב:

(מג) ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו: (מד) וכל עבד איש מקנות כסף ומלתה אתו אז יאכל בו: (מה) תושב ושכיר לא יאכל בו... (מח) וכי יגור אתך גר ועשה פסח לה' המול לו כל זכר ואז יקרב לעשתו והיה כאזרח הארץ וכל ערל לא יאכל בו:

9. שמות פרק מ:

(יז) ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הויקם המשכן:

10. מלכים א פרק ח:

(א) אז יקהל שלמה את זקני ישראל את כל ראשי המטות נשיאי האבות לבני ישראל אל המלך שלמה ירושלים להעלות את ארון ברית ה' מעיר דוד היא ציון: (ב) ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האתנים בהג הוא החדש השביעי...

11. שמות פרק כט:

(מג) ונעדתו שמה לבני ישראל ונקדש בכבדי... (מה) ושכנתו בתוך בני ישראל והייתי להם לאלהים: (מו) וידעו כי אני ה' אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני בתוכם אני ה' אלהיהם:

12. מלכים א פרק ח:

(כט) להיות עינד פתחות אל הבית הזה לילה ויום אל המקום אשר אמרת יהיה שמי שם לשמע אל התפלה אשר תפלל עבדך אל המקום הזה: (ל) ושמעת אל תחנונת עבדך ועמד ישראל אשר תפללו אל המקום הזה ואתה תשמע אל מקום שבתך אל השמים ושמעת וסלחת:

(מא) וגם אל הנכרי אשר לא מעמד ישראל הוא ובא מארץ רחוקה למען שמך: (מב) כי ישמעו את שמך הגדול ואת ידך החזקה וזרעך הנטויה ובא והתפלל אל הבית הזה: (מג) אתה תשמע השמים מכון שבתך ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי למען ידעו כל עמי הארץ את שמך ליראה אתך כעמד ישראל ולדעת כי שמך נקרא על הבית הזה אשר בניתו:

13. ישעיהו פרק נו:

(ו) ובגני הנכר הנלוים על ה' לשרתו ולא־הִבָּה אֶת שֵׁם ה' לְהִיּוֹת לוֹ לְעַבְדִּים כֹּל שִׁמְרַת שַׁבָּת מִחֲלָלוֹ וּמְחַזְּקִים בְּבֵרִיתִי: (ז) וְהִבִּיאֹתִים אֶל הַר קֹדֶשִׁי וְשִׁמְחֹתִים בְּבֵית תְּפִלְתִּי עוֹלְתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחִי כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים:

14. רש"י דברים פרק ו פסוק ד:

ה' אלהינו ה' אחד - ה' שהוא אלהינו עתה ולא אלהי האומות, הוא עתיד להיות ה' אחד, שנאמר (צפניה ג, ט) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ונאמר (זכריה יד, ט) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד: